

Nejvynervovanější zatmění Měsíce 28. října 2004

Motto úkazu: „Lepší vidět za šílených podmínek, nežli nevidět vůbec..“

Před velikou časovou pomlkou je tohle měsíční zatmění úplně poslední. A navíc ze čtyř, které jsme teď mohli vidět, je ze všech nejdelší...

Bylo předem domluveno, že se zase dáme na výlet k chatě Marka Bálského do Říček v Orlických horách. Jenže poslední pořádný úkaz tohoto „dvouletí výjimečných úkazů“ už počasí nesneslo přát. Tak to zhatilo. Na Markovu chatu se jízda zrušila. A já nemám kde pozorovat – jsem vstřípený mezi dva bloky vysokých baráků

Přepadl mě smutek. Venku prší, bělavé mraky se ženou rychle na sever a nikdo už nikam jinam vyjet nechce. Jakoby každý ztratil poslední kapku víry. Vašek Knoll zůstává doma, Martinovi Lehkému to je skoro jedno, protože chtěl stejně jen fotit a já už mám jen jedinou šanci – Renatu Křivkovou. Tak ji volám, ale ani té se nechce kupříkladu na Seč. A přitom je tam teď tak krásně i přes to počasí. Renata prý bude mít zapnutý mobilní telefon a kdyby bylo najednou hezky, tak ať ji zavolám. Přepadá mě o to větší smutek. Zabaleny batoh zůstává ležet na posteli. A úplňkový Měsíc už asi vyšel nad obzor...

Je pořád středa, koukám se na nějakou romanci v televizi a to poslední, co bych teď šel dělat, je spaní. Koukám na hodinky a blíží se půlnoc. Bezmocně hledím z okna ven, jestli by se tam neukázala nějaká malinká skulinka mezi mraky pro Petra Horálka. Pohlížím co nejvýše až k hraně střechy baráku. A tu přichází šok – to místo mezi mraky je mnohem světlejší a jasně modré. Hurá! Měsíc prosvítá! Okamžitě vylézám z pokoje. Všichni spí. Vstupuji po tmě do obýváku, kde bdí můj otec a otáčím nejdříve žaluziemi. To nestačí – Měsíc je příliš vysoko. Otevírám balkón...je tam!

Běžím tedy do kuchyně kde nám stojí televize s teletextem. Radostí mi buší srdce. Sice do Říček nepojedu a nevidím kometu Machholz při totálním setmění, ale samotný úkaz ano. Tedy doufám. Musí to vyjít.

Na teletextu běží aktuální počasí.. Další dvě hodiny přebíhám od balkónu k televizi a pak k sobě do pokoje, kde mi straší telefon. Při každé aktualizaci stránek si v hlavě vytvářím mapu oblačnosti. Tak přeci jen není ten internet nejbezprostřednější. Brno, Přerov a jihovýchodní Čechy – všude tam je polojasno. A střecha protějšího baráku se stříbřitě leskne.

Volám zbrkle Renatě a líčím ji svoje rozličné pocity. Prý stejně nespala, protože jí už dřív volal Vašek. Chudák ženská. Nakonec se stane obětí největšího kalibru právě ona. Ať prý počkám, že se to ještě může změnit. Ale ne. Já začínám věřit. Věřit, že to vyjde.

Je před třetí hodinou, tak vzrušeně popadám batoh s tolika nepotřebnými věcmi a mizím z bytu. Takové radosti najednou. Jen kdyby...no dobře. Nemůžu přeci chtít úplně všechno. Do pěti minut postávám u auta Renaty a Měsíc už jemně a řídce tmavne. Občas přes něj přechází kupa rychlých oblaků a on sám je zahalen rouškou bělavého mlíčka vysokých cirrostratů. Ale to mi nevádí. Navíc jsou vidět i nějaké hvězdy! Výborně!

Čekám asi tak čtvrt hodinky a zatím vedle mě posedává banda překupníků elektroniky. Čeká na obchoduchtivé taxikáře. Vsadím se, že to někde ukradli, ale raději se do ničeho máchat nebudu. Koneckonců i mě se ptali, jestli něco z toho nechci. Namísto odpovědi jsem jim ukázal Měsíc a že za patnáct minut začne zatmění. Koukali na mě jak na sněhovou vločku v horké polévce. Á – na kole přijíždí

Renata. Bydlí už totiž jinde a to auto patří jejím rodičům. Krátce ve svém bytě hledá klíče a já hledím k Měsíci vedle lampy. Na jeho levém horním okraji se razantně stmívá...

Renata má klíče, překupníci a taxikáři zmizeli. Zatmění začíná! Spěšně nastupuju do auta a škodovka nechce startovat. Tak co je?... Už to jde. Vyjíždíme do Lázní Bohdaneč s vírou, že se tam potkáme s Vaškem. Měsíc občas zmizí v černých spárech oblaka, avšak hned se znovu vykulí. Už je čtvrtinou ve stínu a my v půlce cesty. „Lázně Bohdaneč“ visí na ceduli a Renata neví, kudy ke hřbitovu. Je to jedno z nejkrásnějších míst, jednou jsem tam sledoval kometu Ikeya – Zhang a nikdy na to nezapomenu. Projíždíme nočním městem, tedy jeho okrajem a je to hezké. V dáli se tyčí kužel světelného echa znečištěných Pardubic a vpředu vlevo vysoko nad obzorem klečí uzounký Měsíc v mracích. Renata odbočuje na jakousi podzimní cestu lesem a trochu nám vyhrožuje mlha. Naštěstí to ani za řeč nestojí. Vyjíždíme z lesíka, všude je probarvené listí a státní svátek. Zastavujeme. Vlevo je teď pole a nízký les, vpravo domy. Jen rodinné. Jsme daleko od nejbližší oslnivé lampy. A ač pořád hrozí mraky, někdy skoro ke spadnutí expedice, mě v hloubi hřeje ten pocit, že z jihu k nám jde průtrž. Renata zprvu nevěří, ale je to její „boj“.

Vybaluju a svorně sestavuju ke stativu svůj fotoaparát z dob minulého režimu. Ten stativ patří mému prvnímu dalekohledu, jehož tubus teď leží v chatě na Seči někde mezi svetry a kalhotami. Měsíček se zmenšuje a už teď jsem vděčný Renatě. Vašek se neozývá – vypnul si mobilní telefon. Jeho chyba, když to zaspí... Chvilku je jasno, jindy zataženo. A já fotím jak o život. Bavíme se přitom s Renatou o všem možném, podléháme tichu záměstského prostředí a kocháme se nejistým zatměním. Zbývá ještě pár ošidných minut. Jen málo.

Těsně. Už tak malý kousíček, ale jdou další temná oblaka. Ach jo! Kdy už konečně dopluje ta „brněnská průtrž“? Udělal bych teď cokoliv... Je to poslední zatmění do roku 2007... Notak. Už začíná úplně. Tak se odkryj. Tak se odkryj! Prosím... Ano!! Skvěle! Vyjasňuje se! Popadám triedr, druhý půjčuju Renatě a oba rázem tuhneme. Mraky mizí a na obloze zůstává jen rozkošně rudo – pomerančový Měsíc. Kdybych byl na nebi, zahrál bych si s ním fotbal. Měsíční zatmění mě vždycky polapí. Jen škoda, že tu není... to je jedno. A Vašek? Stále neodpovídá, asi spí. Jeho smůla. Tolik vysnívané zatmění je tady a dá se nepochybně říci, že je kouzelné. Kouzelné.

Po půlce úkazu, kdy se Měsíc krajem dotkl nejtmašího centra stínu, chce Renata domů. Musí prý spát. Tak ji prosím, aby mě zavezla na Nemošické pole (ani nevím, zda je to oficiální název). To je pole sídlící pro změnu na jih od Pardubic, kam jsme občas chodívali s dětmi z kroužku fotit krásy světa. Chci vidět zatmění do úplného konce. Navíc teď mlha stoupla a Měsíc do ní marnotratně vplouvá. Je však stále vidět. Jak tak vyjíždíme, všímám si baráků. Proboha, vždyť to je Vaškovo auto! Cha! Tak my jsme přijeli neznámo kam pozorovat, nemůžu se na Vaška dovolat a přitom jsme byli sotva sto metrů od jeho bydliště! Tak to je úchylné...

Renata se se mnou loučí a já vystupuju z vozu. Jsem u pole a luna snažilíbě prosvítá mlhu. Vysoko ční Saturn a nížko kdesi za lesem na východě Venuše. Už zbývá skoro jen třetina úplného zatmění. Šlapu tedy po mokřím a bahnitém poli a někteří lidé vstávají, v dáli nastupuju do autobusu. Přesto je ještě pořádná tma. Fotím poslední volné snímky a kochám se. Daleko přede mnou je silnice a benzinová pumpa. Nahoře zsedlý Měsíc a kdesi pod ním v mlze mlzoucí leží krásná Seč. Čas jde dál. Snímky mizí, je jich pořád méně. Chtěl bych být na Seči, ale co nadělám. Strašně rád bych jednou viděl měsíční zatmění u přehrady pod chatou. Tak snad mi vyjde březen 2007. Tři dlouhé roky.

Zatmění končí, je tři čtvrtě na šest. Pln hrdosti a díky k nepřítomné Renatě Křivkové stojím sám v poli, skoro sám astronom. Nikde nikdo další. Pardubice jsou tak veliké a nikdo sem nejde pozorovat zatmění Měsíce. Já to nechápu. Tak si pouštím hudbu do sluchátek a vzápětí mi dochází ve foťáku film. Nemá smysl vybalovat další. Práce končí, zatmění pomalu též.

Od jihu se přihnaly mraky a na východě začalo svítat. Venuše už taky prozářila mlhu. Tak jsem se sbalil a pomalu šel. Jen občas přihlédl do průtrží, kde čněl z půlky ozářený Měsíc. Byl jak čepice visící nad městem. Došel jsem domů a táta už byl vzhůru. Prý jsem ho probudil, jak jsem laškoval o půlnoci na balkóně, a tak už nemohl spát. Prý zatmění sledoval taky. Tak to bravo. A co Vašek? Byl na balkóně svého domu a div se světe, že nás s Renatou neviděl a neslyšel. Jen se kochal a kochal. Odnal si z toho asi tolik krásy, co já.

Ironie osudu v den zatmění přinesla nad území Anglie mohutnou a podle televizních záběrů ničivou bouři. Veškerá oblačnost v severní, východní a západní Evropě byla závislá na centru rotace, v němž se nacházela právě bouře. Naše území bylo na okraji tohoto obrovského systému a polovina republiky šanci vidět úkaz nezískala ani na okamžik. Já stál na pohraní. Skutečně štěstí – tak se to dá popsat.

Petr Horálek